

Vragenboekje

Als bij een vraag een verklaring of uitleg gevraagd wordt, worden aan het antwoord geen punten toegekend als deze verklaring of uitleg ontbreekt.

**Dit examen bestaat uit 28 vragen en een vertaalopdracht.
Voor elk vraagnummer is aangegeven hoeveel punten met een goed antwoord behaald kunnen worden.**

Geef niet meer antwoorden (redenen, voorbeelden e.d.) dan er worden gevraagd. Als er bijvoorbeeld twee redenen worden gevraagd en je geeft meer dan twee redenen, worden alleen de eerste twee in de beoordeling meegeteld.

Tekst 1

- 2p 1 Ovidius noemt in deze passage twee mogelijke scheppers van de mens. Citeer de twee Latijnse tekstelementen waarmee ze worden aangeduid.

Regel 78-79 *natus homo est t/m origo*,

Deze regels worden door M. d'Hane-Scheltema als volgt vertaald:

Dat werd de mens – ofwel door onze scheppingskunstenaar uit goddelijk zaad gevormd als aanloop tot een betere wereld,

- 2p 2 Citeer het woord waarbij de vertaling „als aanloop tot een betere wereld” (*mundi melioris origo*) een nadere bepaling is.
- 2p 3 Met welk ander Latijns tekstelement kan *mundi melioris origo* beter verbonden worden?
- 2p 4 Citeer uit regel 76–86 de twee tekstelementen die duidelijk maken dat de positie van de mens op aarde vergelijkbaar is met die van de goden in het universum.

Tekst 2

Ovidius' beschrijving van Niobe (regel 165–169) bevat een aantal elementen die terugkomen in Niobe's speech (regel 170–183).

- 2p 5 Geef daarvan twee voorbeelden. Beantwoord de vraag door steeds een element te citeren uit regel 165-169 met daarbij het corresponderende element uit regel 170–183.

Regel 168 *inmissos umerum per utrumque capillos*

- 1p 6 Leg uit dat de woordplaatsing de inhoud van de beschrijving ondersteunt.

Regel 188 *nec caelo nec humo nec aquis dea vestra recepta est*:

- 2p 7 In welke toestand verkeerde Latona toen haar dit overkwam? Beantwoord de vraag door het citeren van het desbetreffende Latijnse woord uit het voorafgaande.

Regel 190

- 1p 8 Wie wordt bedoeld met *ego*? Beantwoord de vraag door het noemen van een eigenaam.

Regel 193–195

- 2p 9 Leg uit dat in deze regels het hoofdthema van het Niobe-verhaal naar voren komt. Verwerk in je antwoord de technische Griekse term voor dit thema.

Regel 196 *multaque ut eripiat, multo mihi plura relinquet*.

- 1p 10 Als subject moet worden aangevuld:

- A Fortuna
- B Latona
- C Phoebe
- D Phoebus

Regel 206-213

De klacht van Latona valt in twee onderdelen uiteen.

- 2p 11 Geef een korte omschrijving van de beide delen en noem daarbij de desbetreffende regelnummers.

Tekst 3

- Ovidius noemde zijn Metamorfofen een *carmen perpetuum*.
- 3p 12 Wat bedoelde hij daarmee? Betrek in je antwoord zowel de compositie als ook begin en einde van de Metamorfofen.
- 3p 13 Leg uit hoe het verhaal over Europa functioneert binnen de opbouw van de Metamorfofen als een *carmen perpetuum*. Betrek in je antwoord de Europa-episode en de inhoud van boek 3.
- 1p 14 Leg uit dat de in regel 839–840 gebruikte formulering kenmerkend is voor een dichter die in de Alexandrijnse literaire traditie staat.
- 1p 15 ■ Regel 836 *causam amoris* moet hier worden vertaald als:
A dat zijn liefde een reden heeft
B dat hij reden tot liefde heeft
C dat liefde de reden is
D wat de reden voor liefde is
- 2p 16 Leg uit dat de passage regel 846–851 een voorbeeld is van Ovidiaanse ironie.
- Regel 855 (*cornua*) parva
- 1p 17 Leg uit dat het vermelden van dit detail functioneel is voor het verloop van het verhaal.
- Regel 855–856 *sed quae t/m gemma*;
- 2p 18 Leg uit dat deze formulering past bij Ovidius' opvatting over de verhouding tussen *natura* en *ars*.
- Regel 862–868 (t/m *novis*)
Een commentator merkt op dat er in deze regels sprake is van nerveuze ongeduldigheid, die door een hier herhaaldelijk toegepast stijlmiddel wordt onderstreept.
- 1p 19 Hoe luidt de naam van dit stijlmiddel?
- Regel 872–873 inde t/m *relictum*
- 2p 20 Scandeer deze twee regels.
- 2p 21 Leg uit dat in regel 872–873 (inde t/m *fert praedam*) de inhoud wordt onderstreept door de metrische vorm. Ga zowel in op de vorm als de inhoud.
- De beschrijving van de witte stier, regel 846–858, is een passage waarin het verhaal stilstaat. Elders is er sprake van versnelling van het verteltempo.
- 1p 22 Waar in deze hele episode, regel 833 t/m 875, is het duidelijkst sprake van versnelling? Beantwoord de vraag door het noemen van de desbetreffende regelnummers.

Tekst 4 en tekst 3

- 2p 23 Citeer uit tekst 4 het tekstelement dat inhoudelijk in verband gebracht kan worden met *falsa vestigia* in regel 871. Licht tevens je citaat toe.

Let op: de laatste vragen en de vertaalopdracht van dit examen staan op de volgende pagina.

Tekst 5

- 1p **24** Wie worden bedoeld met de „vrouwen dwalend in verwildering” (regel 2)?
- 1p **25** Naar welke gebeurtenis wordt in de laatste twee regels vooruitgewezen?

Tekst 6

- 1p **26** Noem de naam van de persoon op wie wordt gedoeld in regel 1–3.
- 1p **27** Naar welke stad uit de oudheid verwijst Ransmayr met „de ijzeren stad” (regel 4)?
Beantwoord de vraag door het noemen van een eigenaam.

Afbeelding

- 1p **28** Van welke scène uit de *Metamorfosen* van Ovidius vormt de afbeelding een illustratie?
Noem in je antwoord de namen van de beide geblinddoekte personen.

Tekst 7

Bestudeer tekst 7 met de inleiding en de aantekeningen.

- 45p Vertaal regel 586–601.

Einde